

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

zabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelyt, hova egy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyitási cikkek stb. intézendők.

Nyitási cikkek soronként 10 kr-ért közöltnak.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak befoglalásért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítanak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Pár szó Kézdi-Vásárhely közgazdasági viszonyairól.

Kézdi-Vásárhely, 1890. július 26.

A hatalmas és munkás, hazaszeretetlen páratlan kézdivásárhelyi polgárság napról napra hanyatlani kezd. Ama dicső ősök példáját, mit szabadságharcunk folyamán a kézdivásárhelyiek kifejtettek, ma már kevesen követnék; mert az anyagi erővel arányban fogy a lelkesültség, az ügybuzgóság s talán még a honszerelem is.

A ki a nép között forog, hallja annak panaszát, lehetetlen, hogy elzárja keblét és hideg közönynyel hallgassa azt.

Az iparos a pangó ipar, a gazda a rende-

zetlen gazdasági viszonyokról, megterhelhetőségek sokaságáról, a napszamos a szabadság szerfeletti és jogtalan korlátozásáról panaszkodik.

Ezek hallatára a legszigorubb bírószeve is meglágyul, s ha benne emberi érzés van, hódol e nagy elveknek: szabadság, egyenlőség, testvériség.

Mig e jelégék alatt küzdünk, harczolunk, az ország belügyeinek rendezésénél csüggednünk nem szabad, mert a méltányos kívánságnak, a méltatlan üldöztetésnek, vagy megterhelhetőségnek orvoslást találunk, ha azt kellő uton és módon keressük.

Mellözve más bajainkat, ezuttal közgazdasági viszonyainkról, azok mikénti rendezhetőségéről mondom el szerény nézetemet.

Köztudomásu dolog, hogy K.-Vásárhely és a hozzácsatolt Kanta összes területe és határa 1128 k. hold, a mi az 5183 lélekszámhoz végtelen csekély. Össze is szorultunk házaikkal, kerteinkkel a mennyire csak lehetett; a városhoz tartozó külbirtokainkat pedig kezeljük tetszésünk szerint. Mindenki azt vet a mit akar, akkor arat a mikor tetszik, arra kanyarítja útját a merre jónak látja; szóval, hogy a kézdivásárhelyi határban minő mezőrendőri szabályok uralkodnak, ha a víz elrontja a hidat, elszakítja az utat, elzárja egy-egy helyen a közlekedést, hogy ennek helyre álltatása, kinek a kötelessége, arról tudomással nem birunk.

Tudta először azt, hogy ő szép leány. Tudta másodszor azt, hogy a férfiak szeretik a szép leányokat. Tudta harmadszor, hogy szép lányokból lesznek a szép asszonyok.

Helén ily temérdek tudás után vágyott tudni azt is, mikor lesz itt az ideje, hogy ő is szép asszony lehessen.

Ezt nem tanulta meg az angol néniéknél. Ebből bizonyosan a mama fog leczkéket adni. Ép úgy, mint a zárdában adták fel a leczkét: „innen-éddig.”

Helén türelmetlen kíváncsisággal várta, hogy vajjon hol kezdődik az „innen” s vajjon mikor lesz az „éddig.”

Az „innen” bizonyára ott kezdődik, midőn legelőször hosszú ruhát kap. Helén ezt megkapta, tehát már nagy leány.

Nagy dolog az kérem, midőn a lányok először hosszú ruhát kapnak. Persze nekem most kötelességem volna, egy hangulatos kitérés czéljából. Helén érzelmeiről számot adni, melyek akkor zavarták meg szívét, midőn először hosszú ruhát kapott és teremteni mesében egy „verőfényes virágillatos” helyzetet, mely némileg összhangban legyen ez érzelmeikkel.

Elmesélhetném például így, hogy Helén lement a kertbe. Ott minden nagyon szép volt. Egy tavaszi reggel verőfényében mosolygott az egész kert. A borostyán bokrok már elnyiták s a fejeirővényes ut terítve volt apró, lilaszín virágocskákkal, melyek az éjjel hullottak le.

Évek hosszú sora óta vesződünk e bajokkal s nem mostani a hiba, de ideje, hogy rajta segítsünk.

Nézetem szerint a város képviselőtestülete van hivatva első sorban ez ügyben a kellő lépéseket megtenni. Igen bölcsen cselekedné, ha egy bizottságot küldene ki kebeléből — de nem úgy mint eddig, — hogy a kiküldöttek megbízatásukról hivatalosan soha se értesíttessenek, hanem határozott utasítással és záros határidővel arra nézve, hogy a viszonyokat tanulmányozza, a hiányokat megjelölve, készítsenek egy, a törvényeknek és viszonyainknak megfelelő szabályzatot.

Jól tudjuk azt is, hogy Kézdi-Vásárhely lakosai szorgalmas munkásságuk folytán jelentékeny birtokterületeket szereztek meg a szomszéd községek határából, ugyannyira hogyha azok az 1886. évi XXII. törvényezikk 148. és 149. §§ ok alapján Kézdi-Vásárhely területéhez csatoltatnának, hanyatlásnak indult közgazdaságunk, iparunk és kereskedelmünk új lendületet nyerne.

Nem csak jajgatnunk, hanem tennünk is kell önállóságunk biztosítására. Egyesült erővel, közös jó akarattal minden szépet, nemese és hasznost érdekeinkkel összhangzóan valósíthatunk meg. Elvárjuk a képviselőtestülettől, hogy az ügyet magáévá téve, a nép érdekében gazdasági viszonyainkat minél előbb rendezni fogja.

A „Székelyföld“ tárczája.

Helén álma.

Helént is zárdában nevelték. Hisz ott nevelnek rég ideje minden olyan leányt, ki regényben, szindarabban vagy beszélyben szerepel.

Helén zárdájában az angol kisasszonyok tanítottak. És tanítottak sok minden okos dolgot. Daczára ennek, vagy ép ezért, midőn Helén kikerült a zárdából, oly naiv bakfisch volt, hogy az embernek csak rá kellett nézni s már is fülig, vagy hogy divatosabban fejezzem ki magam — fru-fruja tövéig pirult el.

Midőn Helén hazakerült, mamájának az volt első dolga, hogy összevissza csókoltá őt. Csókoltás közben ideje maradt a mamának kérdezősködésre is.

— Ugy-e sokra tanítottak azok az angol nénikék?

— Igen mama.

— Ugy-e nem ok nélkül tanítottak. Sokat tudsz már?

— Igen mama.

— Hát mit tudsz? Mond el édes kicsikém.

Helén elpirult ép úgy, mint fennebb elmeséltem fülig, vagy hogy divatosabban fejezzem ki magam, fru-fruja tövéig.

Helén semmikép sem tudott számot adni arról, hogy voltaképpen mit tud. Pedig sokat tudott.

Folytathatnám tovább például így: Helén mindent szépnak talált, de mégis legszebbnek azt a cseresznyefát ott a kerítés mellett, mely tele van érnél kezdő zamatos cseresznyével.

Bevégezhetném aztán körülbelől így, hogy Helén nagyon, nagyon szerelmes, de a cseresznyét mégis jobban szereti s bár sokra becsüli a nagylányságot, azért, miként hajdan egyik bibliai szereplő atyai örökségét adta el egy tál lencsért, ő egy tál cseresznyéért a hosszú ruhát áldozta volna fel.

Elmondhatnám én ezeket mind, ha már mindezeket nálamnál sokkal hivatottabb el nem mondta volna s főképp, ha egy nálamnál sokkal hivatottabb által elmondottakat szabad volna ismételnem, szabad volna átvennem.

Szigoru §§-ok gyanánt annyi „volna” áll akaratom elé, hogy kénytelen vagyok a jelzett „hangulatteljes” kitérés elől — kitérni.

E helyett egyszerűen tudtára adom mindenkinek, ki esetleg kíváncsiskodik rá, hogy Helénnek az első hosszú ruhával nem annyira étvágya mint inkább az esze nőtt meg.

Valódi kis philosophusként gondolkozni kezdett és erőltette fejcskét azon, hogy az Isten miért is teremtetta a mamákat. Helén nem volt szerencsés bölcselkedésében. Nagyon csunya következtetésre jutott. Kisütötte: ha szép lányok azért vannak e földön, hogy kis mamákká legyenek, bizonyára a mamákat azért teremtetta a jó Istenke, hogy anyósokká váljanak.

Hogy a közterhek viselésére a népet képessé tegyük a munkásság és haladás terén vezérként kell szerepelni az előjáróságnak. Előre tehát e kérdést oldjuk meg, s azután rendre a többi.

Sajgó.

SZEMLE.

Szerbia politikai pártjai most gyürkőznek új választási mérkőzésre, ha ugyan mérkőzésről lehet szólni ott, ahol az egyik párt oly túlsúlyral bír, hogy a többiek számba sem jönnek mellette. A viszonyok bizonyos változásáról tesz ugyan tanúságot, hogy a már teljesen agyontipott és a politikai életből kiküszöbölt haladópárt ismét szervezkedett és Garaszin öly harcziás hangu manifestumával lépett ki a sikkra. Ez legalább is annak jele, hogy a radikális párt diadala által keltett vak mámor oszlani kezd, és a kritika szelleme felébred a szerb közvéleményben. A radikálisoknak már nem lehet ellenfeleiket egyszerűen kitiltaniok Szerbia kötelékéből, hanem kénytelenek vádjuk ellenében uralmukat védelmezni és saját tényeiket igazolni. Mindazonáltal uralmuk még nincs komolyan fenyegetve, a szerb nemzetet még ők vezetik, mert a radikális párt igazi néppárt és a szerb parasztságra támaszkodik, melyet pazar ígéretekkel és az állami terhek folytonos ostromlásával hódított meg ellenzéki harcainak korában. Uralmának ideje még rövidebb, hogysem a kiábrándulás eddig egészen bekövetkezhetett volna. Hogy most is bírja a varázslatot a nép szelleme fölött, ezt bebizonyította nagy pártgyűlése Jagodinán, hol a parasztság kiküldöttei sok ezren jelentek meg Szerbia minden vidékéről. Pasics, a radikálisok ismert vezére elnököl a gyűlésen, és egyhangulag fogadták el indítványát, mely egyebek között a jelenlegi radikális kormányt eljárasát helyesli. Arról hát nem lehet kételkedni, hogy ez a párt marad Szerbia politikájának döntő tényezője a jövő skruputinában is, és mint ilyen-nel kell vele mi nálunk is számolni.

A jagodinai pártgyűlés határozatai közül benünket az érdekel legközelebből, mely a monarchiákkal támadt differenciákra vonatkozik. Nem találunk a határozatban semmi kivételt valót. Nincs ugyan benne valami meleg barátság monarchiáknak iránt, de féktelen agitációk által felzaklatott paraszttömegek gyűlése részéről beérhetjük azzal a kijelentéssel, hogy a monarchiákkal való jó viszony értékét teljesen méltányolja. Ha a jagodinai pártgyűlés a radikális kormányt arra szólítja fel, kövessen el mindent a létező konfliktus teljes kiegyenlítésére, — a mennyire Szerbia érdekei és méltósága engedik — ezt daczára az egészen konvenczióális fentartásnak már annak bizonyosságát vehetjük, hogy a leg törzsközebb szerb közvélemény, a malom alatt politika, mely Szerbiában kormánypolitiká-rangjára emelkedett, csöppet sem hevül a politikai vagy gazdasági háborúért, melyet a panszláv agitátorok oly szívesen indíttatnának monarchiáknak ellen. Egészben elhíhetjük, hogy a szerb parasztnak mások a gondjai, mint hogy velünk az összetűzést keressék. Azt is méltányolva ismerjük el, hogy a jagodinai pártgyűlés határozataiban nem találunk semmi oly külön hódolatot,

és mély alázkodást az orosz csár irányában, minő-vel tavaly a liberálisok pártgyűlése remekelt. Kedvező szimptomának vehetjük ezt, mert a radikális vezérek legjobban értik, mivel vívhatnak ki agitatori sikereket a tömegeknek, és hogy ilyeneket elérjenek, nem feszélyeztik magukat „magasabb tekintetek” által.

Mi bizony szívesen engednők át magunkat annak a reménynek, hogy a radikális kormányzók, ha még darab ideig uralmon maradnak, lassankint megtanulják a helyes kormányzat tudományát és belejönnek a politikai gyakorlat kerékvágásába. Mert a kormányzat maga a tapasztalatok iskolája, bár az ily iskolát mindenkor drágán kell a kormányzottnak megfizetniök. A szerb radikálisoknak mi velünk szemben talán nem volt más hibájuk, mint hogy jó adag naivitással léptek bele a diplomácia utvesztőjébe. Tán komolyan azt képzelték, hogy módjukban van Oroszország antagónizmusát monarchiáknak ellen saját tetszésük szerint kiaknázni és ők használhatják a panszlavizmust eszközü, nem a panszlavizmus ők. Mostanig már meggyőződhetünk, hogy Szerbia nagyon is kis pont az európai érdekeknek számvetésében, és csak idegen érdekeknek tettek szolgálatot, mikor a nagyzás viszketegetől fölbuzdultak. Külpolitikájuk ezzel jó utra kerülhet, de kormányzatuk jövőjét nagyon kétesse teszik azok a lehetetlen ígéretek és csábos biztatások, melyekre népszerűségök és párt hatalmuk fektetve van. A radikális uralomnak még virit buzája, de a jégveréssel terhes felhők is sűrűen gyülekeznek ege fölött. Nehéz, válságos napok várnak még Szerbiára és az Obrenovics dinasztiára

T a n ü g y.

Értesítés.

A háromszékmegei tanítótestület összes tagjainak.

A múlt 1889. évi szeptember 23. és 24-ik napjain Kovásznán tartott tanítótestületi közgyűlés a népiskolai tankönyvekben és tanítási módszerben az egyöntetűséget megközelíteni akarván, megbízta a központi választmányt, hogy a népiskolák számára írt tankönyveket bírálat alá vevén, tegyen javaslatot arra nézve, hogy mely tankönyvek lennének a legsikeresebben alkalmazhatók megyénk összes népiskoláiban. A központi választmány, a tanítói könyvtár- és tanszermuzeum kezelő-bizottságának s a testület több buzgó tagjának nagybecsű közreműködésével el is készítette ebbeli javaslatát, nagyrésztben a június 29-én S. Szentgyörgyön tartott tankönyvbíráló értekezlet jegyzőkönyvében foglalt megállapodások értelmében. Bár e javaslat még nem nyerte meg a közgyűlés megerősítő határozatát, ennek daczára is — a közgyűlés utólagos jóváhagyásának reményében — a központi választmány határozatából születünk a t. kartársakkal a javaslatot rövid kivonatban megismertetni azért, hogy az új iskolai év elején mulhatatlannal eszközlendő tankönyv-válogatásnál módjuk legyen a lehető legjobbaknak talált tankönyvek közül tetszés szerint választani.

Az ajánlt tankönyvekről szóló részletes bírálatokat e helyen nem közölhetjük, mert nincs módunkban. Azonban megtalálhatók a bírálatok a tanítótestületi könyvtár s a tanszermuzeum helyiségé-

ben Seps-Szentgyörgyön, hol azokat Kiss Ödön és Váncsa György kartársak készséggel rendelkezésre bocsátják az érdeklődő kollegáknak. A javaslatba hozott könyvek jegyzéke szakok szerint a következő:

A) Irva-olvasás.

1. Gyertyánffy-Kis-Radó: ABC és olvasó könyv. Budapest, Méhner Vilmosnál.
2. Dr. Gööz és társai: Magyar ABC és olvasó könyv. Budapest, Lampel Róbertnél.

B) Olvasó könyvek.

1. Gyertyánffy-Kis-Radó: Olvasó könyv. Budapest, Méhner Vilmosnál. (Több tanítóval bíró iskolák számára.)
2. Dr. Gööz és társai: Magyar Nemzeti Olvasó könyv. Budapest, Lampel Róbertnél. (Egy tanítóval bíró iskolák számára.)

C) Magyar nyelvtan.

1. Komáromy Lajos: M. Nyelvtan. Budapest, Singer és Wolfnernél. (Több t. b. i.)
2. Vargyas Eudre: M. Nyelvtan V. — VI. oszt. számára. Budapest, Lampel Róbert (Egy tan. bíró iskoláknak.)
3. Losonczy László: M. Nyelvtan a II., III. és IV. oszt. számára. Budapest, Dobrovsky és Franke. (Egy t. b. i.)
4. Belicza József: Nyelvtan a II., III., IV. V. és VI. oszt. számára. Budapest, Lampel Róbertnél. (Mindkét féle iskolában.)

D) Szám tan.

1. Emericzy és Kárpát. Budapest, Dobrovsky és Frankénál. (Több t. b. i. számára.)
2. Moenik-Orbók Mór. Pozsony, Drotleff Rudolfnál. (Több t. b. i. számára.)
3. Faludi János. Budapest, Lampel Róbertnél. (Egy t. b. i. számára.)
4. Schvarecz Mór. Budapest, Singer és Wolfnernél. (Egy t. b. i. számára.)

E) Beszéd- és értelemgyakorlat.

1. Nagy László: Vezérkönyv a besz. ért. gya korlathoz. Budapest, m. kir. államnyom.la.
2. Peres Sándor: Ugyanaz. Budapest, Méhner Vilmosnál. (Mindkét féle isk. számára.)

F) Történelem és alkotmánytan.

1. Dr. Török István: Magyarország története. Kolozsvár, 2-ik kiadás, bővítve alkotmányi részzel. (Egy t. b. i. számára.)
2. Vargyas Endre: Magyarok története. Budapest, Lampel Róbertnél. (Egy t. b. i.)
3. Kuttner-Suppan: Magyarok története. Budapest, Lampel Róbertnél. (Egy t. b. i.)
4. Sebestyén Gyula: A magyar nemzet története. Budapest, Méhner Vilmosnál. (Több t. b. i.)
5. Csiky Kálmán: Magyar alkotmánytan. Budapest, Lampel Róbertnél. (Egy és több t. b. i.)

G) Földrajz.

1. Boga Károly és Szentgyörgyi Lajos: Földrajz a III., IV., V. és VI. oszt. számára. Budapest, Franklin-társulatnál. Kolozsvár, Stein J. bizománya. (Mindkét féle iskolák számára.)
2. Knoepeler Vilmos: Földrajz. Budapest, Méhnernél. (Egy t. b. i.)
3. Székely Aladár. Budapest, Singer és Wolff nernél. (Több t. b. i. számára.)

H) Természettan.

1. Heller Agost dr.: Természettan és vegytan elemeivel. Budapest, Lampel Róbertnél. (Több tan. bíró isk.)

Csunya következtetés biz ez. Szép ifju mamájából — anyós... és ezt oly mosolygó arccal, oly nyugodtan gondolta el, mintha ezzel nem is vétkezett volna tulajdon édes anyja ellen.

Bizony a mamának már eszébe juthatna: itt az ideje felvenni az „anyósi” czímet.

... És a mamának eszébe jutott...

Bál után bál; estély után estély; rendes páholybérlet a színházban stb. és Helénnek két kéréje akadt.

Az egyik nagy földbirtokos volt. Most is az különben. A múlt időben való említéssel csak jelezni akartam, hogy a földbirtokos ur életéből sokkal több mult már el, mint mennyit maga előtt remélhetett.

Legkevesebb négy darab X. volt háta megett. Ezt enyhítette némileg az, hogy hátra fog hagyni vagy 100 ezret o.é. Haja sietett már szürkülni, annál feketébb volt az a négy pompás állat, melyek gyönyörű hintója elé voltak fogva.

Helén szíve fel-feldobogott, midőn maga előtt látta végig rohanni azt a négy feketét azzal a szép kocsiával.

Ha ő abban a kocsiában ülhetne s az a négy fekete vele repülhetne oly szélgyorsasággal. Igaz, ezt most könnyen elérhetné, de ha erre gondolt rögtön eszébe jutott négy X-es földbirtokosának kopaszodó feje.

A másik kéréje nem volt kopasz. Szép szőke haja — Helén szerint — szőke fürtjei voltak. Szemei kékek valának és ábrándozók. Orra alatt kicsiny, de jól illő bajusz; ez alatt most pelyhedző szakál. Állására nézve tanárjelölt. Jelenleg író. Egyik budapesti újságban neve nyomtatásban is megjelent. Maga a szerkesztő üzenté: „M. Oszkárnak. Kívánságát nem teljesíthetjük; kéziratokat nem küldünk vissza.” Helén bámulta Oszkárt; mégis nagy író lehet, hogy egy pesti újság is úgy őrzi kéziratát s kívánságra sem küldi azt vissza.

A mamának nem tetszett Oszkár. Azt mondta a jelöltségből elég egy is. Mig tanárjelölt állás nélkül, ne legyen addig völegényjelölt se. Meglehet, hogy a mamának igaza volt, de az igazságot nehezen értette meg Helén mának fejecskéje. Ha völegényről ábrándozott Oszkár látta maga előtt. E látomány csak akkor tűnt el, ha a földbirtokosának négyes fogatát látta maga előtt repülni. E repülés mindig megzavarta fejét. Pillanatra elfelejtett mindent: Oszkárt, szerkesztői üzenetet. Csak azt a pompás négy feketét látta s azt a kényelmes ülésű kocsi. Ha ő abban a kocsiában büszkélkedhetné. Bizony isten nehéz a választás.

Helén folytonosan ezen töprenkedett. Nappalát éjjelét tette, mert mindig erről álmodozott; éjjelén nappalál változának, mert e gondolatától nem tudott aludni. Nem is lesz neki addig egy nyugodt

pillanata, egy alvó perce, míg szíve teljes megnyugvásán nem határozza el a választást: Oszkár-t, vagy pedig a mama által folyton dicsért, tulságosan nagy homloku földbirtokost.

Helén mindinkább türelmetlenebb lett. Kicsiny kezét ökölle szorította s mérgesen nagyot ütött dífő ágyának faragványára. Aztán felsikoltott; kicsiny ökle kipirult a fájdalomtól. Hanem hamar elfelejtette a fájdalmat, mert megnyugtató ötlet jutott eszébe. Legalább az ő naiv felfogása szerint megnyugtató volt az ötlet. A sorsra fogja bízni a választást. Igen is a sorsra. Ő most el fog aludni és meg fogja álmodni, hogy a négy X-et válassza a négy fekete lóval és kényelmes ülésű kocsiával, vagy pedig a szőke haju poéta tanárjelöltet.

Helén erősen behunyta szemét; ugy erőltette, hogy szemei majdnem megfájtak. Ő ki nem nyitja addig, míg a sors álom képében meg nem mutatja hogy kit válasszon.

Aztán elaludt. Legyünk csendes. Helén alszik.

Reggel midőn felébredt, idegesen szökött ki az ágyból. Meztelen lábcskáival mérgesen tapintott és egész valóján meglátszott, hogy valamiért nagyon, nagyon haragszik.

Hamar felöltözködött Kiment a konyhába. Vesszekedni akart valakivel, de nem tudta hogyan

2. Emericzy-Berecz: Természettan. Budapest, Dobrovsky és Frankénál. (Egy t. b. i.)

3. Mauritz Rezső: A természettan elemei, 6-ik kiadás. Budapest, Dobrovsky és Frankénál. (Egy tan. b. i.)

4. Kuttner-Suppan: Kis természettan a vegytan elemeivel, 8-ik kiadás. Budapest, Lampel Róbertnél. (Egy és több t. b. i.)

I) Vegytan, gazdaság, kertészet.

1. Emericzy: Természettan és vegytan, 6-ik kiadás. Budapest, Dobrovsky és Frankénál.

2. H. Kiss Kálmán: Mezei gazdaság- és kertészettan. Budapest, Dobrovsky és Frankénál.

3. Dobóczy Lajos: Gazdasági és kertészeti füzetek. Budapest, Lampel Róbertnél. (Mindkét féle isk. számára.)

K) Természettan.

1. Vargyas Endre: Természettan. Budapest, Lampel Róbertnél. (Egy t. b. i.)

2. Báthory Nándor: Természettan. Budapest, Lampel Róbertnél. (Egy és több t. b. i.)

3. Kuttner-Suppan: Első oktatás a természettanban, 10-ik kiadás. Budapest, Lampel Róbertnél. (Több t. b. i.)

L) Ének.

1. Oláh Károly: Gyakorló könyv a népiskolai énektanításhoz, 2-ik kiadás. Budapest, Dobrovsky és Frankénál.

M) Rajz.

1. Maszák Hugótól. Budapest, m. kir. állományomda.

2. Weinberger Alajos. Budapest, Lampel Róbertnél.

N) Szépirás.

1. Vajda Pál: Szépirási minták. Budapest, Lampel Róbertnél.

Kézdi-Vásárhelyt, 1890. július 24-én.

A háromszékmezei tanítótestület központi választmányának határozatából:

Erdélyi Károly,
tanítótestületi elnök.

Vajna Károly,
tanítótestületi titkár.

Különlék.

— **Gazdasági hajók.** Sohasem volt a kézdívasárhelyi gazdáknak oly nagy és oly alapos panasza, mint az idén. Ha a termés jó, más nyomorúságoknak kell előállni, hogy a gazdaközönség a bajokból soha ki ne fogyjon. Általános a panasz, hogy a napszám szerfelett magas. Egy arató díja 65 krajczár s e mellett 4-szeri étkezés és 5-ször pálinka s még ilyen árban is alig lehet kapni. Hogy ezen baj még tetőzve legyen, egyik kézdívasárhelyi szeszgyáros, N. F. ur, ki a szomszéd községekben az italmérést kibérelte, azon elvből indulva ki, hogy a szomszéd községek határain dolgozó munkások az ő fogyasztási területén vannak, a kézdívasárhelyi gazdák által kiküldött pálinkát pénzügyőrök által lefoglaltatja. Természetesen ez eljárás városszerte nagy elkeseredést szült, mivel a munkások a rendes pálinka adagot megkövetelik, a gazdák meg a kézdívasárhelyi szeszraktárban beszerzett szeszmenyiséget nem használhatják. — E tárgyban a mi nézetünk az, hogy sem a nevezett szeszgyáros eljárása nem jogos, sem a pénzügyőri biztosság azon intézkedése, hogy pénzügyőri fedezetet rendelt ki, mert a kibérelt községekhez tartozó mezők nem tartoznak a fogyasztási területhez. Midőn valaki egy köz-

kezdje. Aztán átesapott a másik szélsőségre és bizalmoskodni kezdett a cselédekkel.

Helén álmódott az éjjel. Ez idegesítette fel oly nagyon. A mamának nem mert szólni álmaról. Elmondja a vén szakácsnénak, annak álmos könyve is van s így bizonyára meg fogja fejteni.

Hej! mert furcsa álma volt Helénnek; nemhogy arra segítette volna, hogy a völégény-jelöltek közül a sors utmutatása szerint választhasson, hanem sokkal inkább összezavarta az egészet.

Mert tessék meghallgatni: Helén azt álmodta, hogy szélgyorsasággal látta maga előtt repülni a négy X-es négy pompás feketéjét a kényelmes ülésű szép kocsiival. Szíve álmában is megdobbant, hogy ime a sors határozott és azt jelölte meg, kit a mama is oly nagyon kívánt — midőn egyszerre csak észreveszi, hogy a kocsiiban a szöke haju — poéta tanárjelölt ül. Hát már most édes isten, honnan tudja meg, hogy a sors melyiket választotta.

A vén szakácsné nagy figyelemmel hallgatta végig Helén álmát; aztán ránczos kezét homlokára tette s néhány pillanatig gondolkodott. Végre kinyögte:

— 27, 39, 70.

— Nem értem — szóló Helén.

ségben az italmérést kibérli, a bérlet egyik falu végétől a másikig tart, és semmiesetre az ahhoz tartozó mezőkre is, mert az italmérésnek a közgazg. felosztással éppen semmi összefüggése nincs. A mező egy olyan terület, mely közigazgatásilag a községhez tartozik, de italmérési szempontból egészen szabad terület, következtetésül a kézdívasárhelyi gazdák szabadon szállíthatják oda munkásaik számára a pálinkát.

— **Értesítés.** A „Kézdívasárhelyi Műkedvelő-Egyesület“ által f. hó 27-ére, (vasárnap) tervezett kosaras júliális leküzdhetlen akadályok miatt bizonytalan időre elhalasztatik. K.-Vásárhelyt, 1890. július 25-én. A rendezőség.

— **Nyári multság.** A Kézdi-Vásárhelyt szünidőző tanuló-iffúság „Szegény tanulókat segélyező pénzalap“-ja javára 1890. évi augusztus hó 2-án az „Unió“-kertben zártkörű nyári táncz vigalmat rendez. Szünet alatt színi előadás lesz, mely alkalommal színre kerül: „A közügyek.“ Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Berzók Árpád. (Rendező: Ny. Jancsó Géza ur. Személyek: Kenderfalvy Háber Ferencz, gazdag polgár Szöcs Mózse ur. Etel, Olga, leányai Székely Margit k. a., Török I. Aida k. a. Lakos Andor, Olga völégénye Tóth József ur. Lőránt, ügyvéd Török Gy. Andor ur. Göcsi Muki Székely Ödön ur. Inas Csekme Mózse ur. Történik Háber Ferencz lakában. „Hol a férj?“ Vigjáték egy felvonásban. Irta: Potier. Rendező: Ny. Jancsó Géza ur. Személyek: Dubourg, nyugalmazott tengerész kapitány Török Gy. Andor ur. Pál, öcsöce Székely Ödön ur. Ernestine, ennek neje Longhy Irma k. a. Kázmér, egy ismeretlen ur. Tóth József ur. Történik Dubourg kastélyában. Belépti-díj: Személy-jegy 80 kr, család-jegy 2 frt. Kezdeté d. u. 5 órákor. Felülfizetések hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Öngyilkos.** Hilibi Pakó Ferencz, ki mint cseléd szolgált Kézdi-Vásárhelyt, t. hó 24-én felakasztotta magát.

— **Kézdi-Szentlélek** a „Nagyasszony“-kápolna és „lourdesi“-oltár javára folyó 1890. évi július hó 27-én nappal a Kis-Káson feletti nyiresben, este a központi iskola nagytermében szavalatok-s felolvasásokkal egybekötött népies táncz mulatságot rendeznek, melynek műsora a következő: 1. d. u. 1 órákor a központi iskolától zene-szó és zászlok lobogtatása mellett kivonulás a zöldbe. 2. Megérkezés után táncz. 3. 6¹/₂ órákor ünnepélyes visszavétel a központi iskolához. 4. 8 órákor a leányiskola termében: a) „Vándor legény.“ Petőfitől. Szavalja Péterffy Árpád; b) Népies felolvasás, tartja Szabó Sándor; c) „Pókány.“ Gyulai Páltól. Szavalja Péterffy Lőrincz; d) Humorisztikus felolvasás, tartja * *. 5. A központi iskola nagytermében táncz kivilágos virradtig. Kedvezőtlen idő esetén is a műsorozat 4. és 5-ik pontja korábbi megkezdéssel megtartatik. Belépti-díj személyenkint 30 kr. Felülfizetések a szent ügy érdekében nyilvános elszámolás mellett köszönettel fogadtatnak Jelszó: Népies egyszerség!

— A vén szakácsné elkomolyodott. Tán nemesi érdeklődésben imádkozott; aztán újból eldúnyogte: 27, 39, 70. Meg is magyarázta: a 10 27, kocsis 39, sebesen futni 70.

A szobalány közbeszóltott:

— A szakácsné nem tud semmit; jobban meg tudnám én fejteni a kisasszony álmát; volnék csak én a kisasszony helyében, tudom, hogy beteljesednék az álom.

Helén ezt épen nem értette meg. A szobacziózus sem magyarázta. hanem azért Helén álma mégis teljesült.

Alig néhány bónapra férje kocsiában ült, mellette a szöke haju poéta; előttük a négy pompás fekete.

Férje, a négy X-es, ezalatt ment a körbe, a rendes tarok-partihoz.

Hogy férje a tarok-asztal mellett kártyát hívott és monda „Contra“ ezt hallottam, de hogy Helén a szöke haju poétával miket beszélt — ezt már nem tudom.

K. J.

— **A zágoni olvasó-egylet,** a hazájához bujdosásában is hű zágoni Mikes Kelemen születésének kétszázados évfordulója alkalmából 1890. augusztus 17-én d. e. 10 órákor Zágonban, a községi iskolában, nyilvános ünnepélyt rendez. Az ünnepély sorrendje: 1. „Szózat“, Mester Károlytól. Éneklő a tanítói kar. 2. Emlékezés. Tartja Bodor János. 3. „Mikes“, Léva Józseftől. Szavalja Simon Imre. 4. Szabad előadás Törökországnak — mint Mikes bujdosási helyének — viszonyairól. Tartja Bálint Gábor. 5. „Hymnus“, Erkelől. Éneklő a tanítói kar. Az ünnepélyt közebed követi 1 frt részvételi díjjal. — A Mikes-ünnepélyvel kapcsolatosan Zágonban, a közs. iskola nagytermében, 1890. augusztus 17-én, iskolai „Mikes“-alap létesítésére zártkörű estély tartatik. Műsor: 1. „Honf. dal“, Therntől. Éneklő a tanítói kar. 2. Phantasia „Oberon“ dalműből, Favargertől. Zongorán előadja Br. Szentkereszt Irén. 3. „Erdélyben“, Petőfitől. Szavalja Veres Károly. 4. Népda-egyveleg. Hegedűn és cimbalmon előadják Kovács Bálint, Barthalis Antal és Szóts Albert. 5. Monolog. Előadja Barthalis Anta. 6. „Zürichi emlék“, Végleről. Éneklő a tanítói kar. 7. „Kis madarak dalolása“, P. T. Misslertől. Zongorán előadja Br. Szentkereszt Irén. A műsor lejárta után táncz a „Korona“ nagytermében. Belépti-díj az estélyre 1 frt. Felülfizetések köszönettel fogad és hirlapilag nyugtázt a rendezőség. Kezdeté fél 8 órákor.

— **A kovásznai kaszinó-egylet** saját könyvtára javára f. hó 27-ik és augusztus 18-ik napjain táncz egybekötött kirándulást rendez az István-térre. Kezdeté délután 3 órákor, este folytatás a Buttyka-féle vendéglő nagytermében. Kedvezőtlen idő esetén csak a tánczmultság fog este a jelzett nagyteremben megtartatni. Belépti-díj 80 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Vasuti tragoedia.** A szép Kenyérmező, hol Báthory hadait Kinizsy Pál hősi megjelenése diadalra segíté, a mult napokban egészen más természetű harci jelenetek színhelyévé vált. Az alkenyéri állomás közelében épült őrházjórának szemre való felesége a vonalan működő pályafelvigyázónak már negyven egyházy tavaszán át dobogó szívét lángra gyulasztá. A pályafelvigyázó ettől fogva kétszeres buzgósággal látogatta a Szászvárostól Alkenyérig eső szakaszt s hivatalos körökben se okozhatott semmi feltűnést, hogy e kirándulások fáradságait a megnevezett őrházban pihengeté ki. A hivatalos viszony természetéből következő, hogy ilyenkor a jóravaló őrnök másfél kellett alkalmazást kiszabni a vendégszeretet gyakorlása a magában busongó őrnőre maradt. Végre a legutóbbi napok egyikén a jámbor őrnök is gyanus kezde lenni, hogy a pályafelvigyázó az éjjeli órákban is kiterjeszté házatájékára gondjait. A sanda gyanu által leleményessé vált férjnek alkalma vala tényleg is meggyőződni gyanuja alaposágáról s egy ügyesen alkalmazott cselvetéssel a turbékoló párt szépen zár alá helyezve, az éjjel felé közlekedő, tehervonat érkezése előtt az alkenyéri állomás főnökéhez sietett férji jogainak sérelmes panaszával. A panaszos ömlengései alatt azonban a tehervonat szépen berobogott s a pályafelvigyázó urnak künn a vágányokon felelt hajtókáját (vasuti nyelven velociped) izzé-porrá zuzta. Ebből természetesen sokszoros vizsgálat keletkezett s most a kötelességmulasztással perelt őrnök is alkalmat van busongani a felett, hogy házi szentélyének érdekeit a vasuti szolgálat fölé helyezve, ily kritikus pillanatban posztját könnyelműen oda hagyta. De a pályafelvigyázó ur is meg fogja emlegetni bizonyára éjjeli inspekczióinak következményeit. A publikum pedig fohászodjék Istenéhez, hogy szerelmes vasuti őrnök s pályafelvigyázó ne kerüljön össze különben, Zola híres vasuti katasztrophájától félhet.

— **Szórakozottság.** Férj és feleség együtt ülnek este 9 órákor. A nő fél tízre légyottot ígért Károly barátunknak és folyton azon jár az esze. Egyszer csak zajt hall ugy fél 10-kor. Megismeri Károly lépteit. Elfeledve a helyzetet, zavarában rémülten odakiált férjének:

— El vagyunk veszve! Az Isten szerelmére, rejtse el magad valahová, mert — Károly jön!

— **Mennyibe került a influenza?** Az „Orvosi Hetilap“ érdekes cikkben ismerteti, hogy az „Első magyar általános biztosító társaság“-nál biztosított emberek közül mennyit ragadtott el a muszka járvány, s mennyit fizetett ki családjuknak a társaság. A biztosítottak közül elhalt 43 ember, 30 férfi, 13 nő, korra nézve legtöbb volt 40—50 éves

t. i. 13, 50—60 éves 7, 60—70 éves 9, 70—80 éves 8, 40 éven alul csak 6. Valamennyit tüdőgyulladás ölte meg. A társaság kifizetett érettek 144,000 forintot, még pedig a legnagyobb summa 40,000 forint volt, négytől 10,000—10,000 forintot fizetett, a legkevesebb kifizetés 200 forint volt. Ezek az adatok azt is bizonyítják, hogy az influenza, legalább a magát biztosítani szokott vagyonszámba osztatlyokban mennyivel pusztítóbb volt, mint pl. a kolera, melynek 1886-iki járványa alatt a társaság csak egy haláleset után fizetett 2000 frtot.

244-ik közlemény

a háromszékmegyei „ERZSÉBET” árvaleány nevelő intézet javára tett szives adakozásokról.
Martonfalva.

Szabó Miklós 5 kr, Molnár András, Kósa Bálint 6—6 kr, Fülöp Simon, Kupán Ferencz, Vajna Ignác 10—10 kr, Kupán Károly, Vajna István 20—20 kr, Bogdán Imréné 2 l, özv. Beczö Gergelyné 3 l, özv. Vajna Gergelyné 4 l, buza, Czell Ignác 3 l, rozs, Tusa Pál, Molnár Zsigmond 1—1 l, árpa, ifj. Mikola József 1 l, zab, Mikola János, Kósa Bálint, Vajna Albert 1—1 l, Donáth Elek 2 l, Kupán István, Donáth Zsigmond 3—3 l, törökbuza, Kupán Izmael 18 cső törökbuza, Tusa Dániel, Szotyori Lajos, Czell Tamás 1—1 l, Molnár Ventura 2 l, Czell József 4 l, paszuly, Bartha Ignác 1 véka pityóka.

Fogadják a nemes szívű adakozók az árvák nevében kifejezett hálás köszönetünket.

Kézdi-Vásárhely, 1890. július 24.

Br. Szentkereszty Stephanie,

elnök.

Székelly Málvin,

jegyző.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Ifj. Dobay János.

Hirdetések.

Sz. 3695 tkvi.

1890.

Arverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy kézdivásárhelyi Réthi Józsefné szül. Benkő Károlina végrehajthatónak, kézdiszentléleki

Horváth Janosné Kurkó Gizella végrehajtást szenvedő elleni 45 frt 60 kr tőkekövetelés és járulécai iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő és Kézdi-Szentlélek község határán fekvő a kézdiszentléleki I. rész 1398. sz. tjkvben foglalt s végrehajtást szenvedett nevére felvett következő ingatlanokra u. m. a 31²/₂ hr. sz. kentre 80 frt a 2848¹/₂ hr. sz. szántóra 66 frt, a 3499. hr. sz. szántóra 108 frt, a 4141. hr. sz. szántóra 11 frt, a 4224 hr. sz. szántóra 49 frt, a 8461¹/₂ hr. sz. szántóra 101 frt, a 8683. hr. sz. szántóra 117 frtban az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi augusztus hó 16-ik napján d. u. 3 órakor Kézdi-Szentlélek község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át telekkönyvi tesztentként készpénzben vagy az 1881. évi 60. törvénycikk 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bínatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kézdi-Vásárhelytt, 1890. évi május 29.

Gaál István,

kir. törvényszéki bíró.

Szám 2876 tkvi.

1890.

Arverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy

Szentkatolna község végrehajthatónak, hatálykai Mike Károly végrehajtást szenvedő elleni 260 frt tőkekövetelés és járulécai iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő, Szentkatolna községben fekvő, a szentkatolnai 172. sz. tjkvben foglalt 432., 433. hr. sz. ingatlanok Mike Károlyt illetett ¹/₄-ed részére 148 frt 25 kr kikiáltási árban; továbbá ugyanezen tjkvben foglalt 687. hr. sz. 76 frt, 720. hr. sz. 71 frt, 894. hr. sz. 28 frt, 1005. hr. sz. 149 frt, 1031. hr. sz. 32 frt, 1549¹/₁ hr. sz. 7 frt, 1581. hr. sz. 68 frt, 1819 hr. sz. 17 frt, 1900. hr. sz. 45 frt, 1925. hr. sz. 35 frt, 2386. hr. sz. 6 frt, 2566. hr. sz. 142 frt, 2657. hr. sz. 143 frt, 2737, 2738, 2739, 2740. hr. sz. 17 frt, 3176, 3177, 3178, 3179. hr. sz. 31 frt, 3577, 3578, 3579, 3580, 3586, 3587, 3588, 3589. hr. sz. 19 frt becsértékü ingatlanokra az árverezést a fennebb ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi augusztus hó 8-ik napján d. e. 9 órakor szentkatolna község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bínatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság

Kézdi-Vásárhelytt, 1890. évi április hó 28.

Gaál István,

kirendelt egyesbíró.

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e n e t r e n d .

Érvényes 1890. június hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1890. június hó 1-től.

Á l l o m á s o k			Vegyes vonat	Személy-vonat	Gyors-vonat	Á l l o m á s o k			Vegyes vonat	Személy-vonat	Gyors-vonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)	(érk. ind.)				Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Szeben felé)	(érk. ind.)	(érk. ind.)	10.32 10.42	3.13 3.18	
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)	(érk. ind.)	4.—	10.32	2.43	Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk. ind.)	(érk. ind.)	12.23 1.23	4.36 5.06	7.51
Botfalva	"	"	4.70	10.50		Nagy-Enyed	(érk. ind.)	(érk. ind.)	1.50 2.36	5.24 5.57	8.41
Földvár	"	"	4.44	11.04		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé)	(érk. ind.)	(érk. ind.)	2.46 3.23	6.08 6.36	
Mogyorós	"	"	5.04	11.18		Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. ind.)	(érk. ind.)	3.33 5.28	6.42 8.10	
Apáca	"	"	5.10	11.30		Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)	(érk. ind.)	6.05 10.41	8.30 12.41	10.48
Kőpecz	"	"	5.40	11.45		Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)	(érk. ind.)	11.06 6.35	1.09 8.15	2.08
Ágostonfalva	"	"	5.47	11.51		Budapest	(érk. ind.)	(érk. ind.)			7.15
Alsó-Rákos	"	"	6.06	12.06		A [] foglalt számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 47 perczig számított éjjeli időt jelentik.					
Homoród	"	"	6.35	12.27							
Kacza	"	"	6.54	12.39							
Bene	"	"	7.17	12.56							
Erked	"	"	7.39	1.12							
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)	"	"	8.11	1.34							
Szegesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	(érk. ind.)	8.38	1.49							
Medgyes	(érk. ind.)	(érk. ind.)	8.47	1.59							
			10.40	2.59							

Brassóból Bukarest felé a vegyes vonat indul délelőtt 9 óra 48 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 23 perczkor.

Héjasfalva—székelyudvarhelyi vasut.

Héjasfalva	indul délelőtt 12.—	Székely-Udvarhely	indul délután 2.45
Székely-Keresztur	12.31	Bögöz	3.15
Nagy-Galambfalva	1.05	Nagy-Galambfalva	3.41
Bögöz	1.21	Székely-Keresztur	4.18
Székely-Udvarhely	érkezik reggel 1.50	Héjasfalva	érkezik este 4.50

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelytt.